

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO SAUGUMO UŽTIKRINIMO PRIEMONIŲ
APRAŠO PATVIRTINIMO**

2020 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 11 punktu ir 73¹ straipsnio 2 dalimi ir įgyvendindama 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/941 dėl pasirengimo valdyti riziką elektros energijos sektoriuje, panaikinantį Direktyvą 2005/89/EB, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Elektros energijos tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių aprašą (pridedama).
2. Nustatyti, kad šis nutarimas įsigalioja 2020 m. spalio 1 d.

Ministras Pirmininkas

Energetikos ministras

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
Vyriausybės
2020 m. d.
nutarimu Nr.

ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO SAUGUMO UŽTIKRINIMO PRIEMONIŲ APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Elektros energijos tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių apraše (toliau – Aprašas) nustatomos nacionalinių elektros energetikos sektoriaus krizės scenarijų (toliau – nacionaliniai krizės scenarijai) identifikavimo, Pasirengimo valdyti riziką elektros energetikos sektoriuje plano (toliau – Planas) rengimo ir tvirtinimo, išankstinio perspėjimo apie gresiančias elektros energetikos sektoriaus krizes, krizės elektros energetikos sektoriuje paskelbimo bei kitų elektros energijos tiekimo saugumą užtikrinančių priemonių taikymo ir įgyvendinimo tvarkos.

2. Aprašas taikomas Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai, Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai (toliau – Taryba), viešajai įstaigai Lietuvos energetikos agentūrai (toliau – Agentūra), elektros energetikos įmonėms ir vartotojams, kurių įrenginiai yra prijungti prie perdavimo tinklų.

3. Apraše vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme, Reglamente (ES) 2019/941 ir jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose.

II SKYRIUS NACIONALINIŲ ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIAUS KRIZĖS SCENARIJŲ IDENTIFIKAVIMAS

4. Europos elektros perdavimo sistemos operatorių asociacija (toliau – ENTSO-E), remdamasi Regioninių elektros energetikos sektoriaus krizės scenarijų nustatymo metodika, nustato kiekvieno regiono aktualiausius elektros energetikos sektoriaus krizės scenarijus (toliau – regioniniai krizės scenarijai).

5. Agentūra, remdamasi regioniniais krizės scenarijais, Reglamento (ES) 2019/941 7 straipsnyje nustatytais terminais ir tvarka, identifikuoja nacionalinius krizės scenarijus ir pateikia juos Energetikos ministerijai.

6. Agentūra, identifikuo dama nacionalinius krizės scenarijus, bendradarbiauja su elektros energijos perdavimo sistemos operatoriumi (toliau – PSO) ir konsultuojasi su Energetikos ministerija, Taryba, skirstomųjų tinklų operatoriumi (toliau – STO), elektros energijos biržos operatoriumi, kitais suinteresuotais elektros energijos gamintojais ir paslaugų teikėjais.

7. Agentūra, bendradarbiaudama su PSO, kartu su nacionaliniais krizės scenarijais Energetikos ministerijai pateikia vertinimą dėl rizikų, susijusių su elektros energijos tiekimo saugumui svarbios infrastruktūros nuosavybės teisėmis, ir pasiūlymus dėl priemonių, kurių būtina imtis siekiant užkirsti kelią tokiai rizikai arba ją sumažinti, kartu nurodydama, kodėl tokios priemonės yra laikomos būtinomis ir proporcingomis.

8. Energetikos ministerija, išanalizavusi ir įvertinusi Aprašo 7 punkte nurodytą informaciją, susijusią su rizikų vertinimu, pateikia ją Europos Komisijai ir Elektros energetikos sektoriaus veiklos koordinavimo grupei.

III SKYRIUS

PASIRENGIMO VALDYTI RIZIKĄ ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIJE PLANAS

9. Agentūra, remdamasi regioniniais ir nacionaliniais krizės scenarijais, rengia Plano projektą ir iki 2021 m. kovo 15 d. pateikia jį Energetikos ministerijai.

10. Plano projektą Agentūra rengia, bendradarbiaudama su PSO ir konsultuodamasi su Energetikos ministerija, Taryba, STO, elektros energijos biržos operatoriumi, kitais suinteresuotais elektros energijos gamintojais ir paslaugų teikėjais.

11. Planą turi sudaryti aiškiai apibrėžtos, skaidrios, proporcingos ir nediskriminacinės, nacionalinės priemonės, kurias ketinama taikyti, siekiant užkirsti kelią elektros energetikos sektoriaus krizėms, joms pasirengti ir jas sušvelninti, taip pat regioninės (dvišalės) priemonės, siekiant užtikrinti, kad būtų užkirstas kelias tarpvalstybinį poveikį turinčioms elektros energetikos sektoriaus krizėms arba kad jos būtų tinkamai valdomos.

12. Į Planą turi būti įtrauktos Reglamento (ES) 2019/941 11 straipsnio 1 dalyje nurodytos ir kitos būtinos nacionalinės priemonės.

13. Nacionalinės priemonės turi būti suderintos su regioninėmis (dvišalėmis) priemonėmis, dėl kurių susitarta, ir dėl jų neturi kilti pavojaus nei perdavimo sistemos eksploatavimo saugumui ar saugai, nei elektros energijos tiekimo saugumui kitose valstybėse narėse.

14. Regioninės (dvišalės) priemonės turi apimti Reglamento (ES) 2019/941 12 straipsnio 1 dalyje nurodytas ir kitas priemones, dėl kurių susitarta Reglamento (ES) 2019/941 12 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta tvarka.

15. Planas rengiamas vadovaujantis Reglamento (ES) 2019/941 priedu. Prireikus į Planą gali būti įtraukta papildoma informacija.

16. Energetikos ministerija, siekdama užtikrinti pasirengimo valdyti riziką planų nuoseklumą tarpvalstybiniu lygmeniu, konsultacijų tikslu Reglamento (ES) 2019/941 10 straipsnio 4–6 dalyse nustatyta tvarka ir terminais pateikia Plano projektą atitinkamų regiono valstybių narių kompetentingoms institucijoms ir, jei jos nėra tame pačiame regione, tiesiogiai sujungtų valstybių narių kompetentingoms institucijoms ir Elektros energetikos sektoriaus veiklos koordinavimo grupei.

17. Planą tvirtina Lietuvos Respublikos energetikos ministras, atsižvelgdamas į konsultacijų, nurodytų Aprašo 16 punkte, rezultatus ir gautas rekomendacijas. Planas turi būti patvirtintas iki 2022 m. sausio 5 d.

18. Patvirtintas Planas skelbiamas Energetikos ministerijos interneto svetainėje.

19. Skelbdama Planą, Energetikos ministerija turi užtikrinti, kad būtų išlaikytas neskelbtinos informacijos konfidencialumas, ypač informacijos apie priemones, susijusias su piktavališkų išpuolių prevencija ir jų padarinių švelninimu. Neskelbtinos informacijos konfidencialumo apsauga yra grindžiama principais, nustatytais Aprašo V skyriuje.

20. Apie Plano patvirtinimą Energetikos ministerija nedelsdama informuoja Europos Komisiją.

21. Europos Komisijos atliekamo Plano vertinimo tvarka nustatyta Reglamento (ES) 2019/941 13 straipsnyje.

22. Energetikos ministerija periodiškai, bet ne rečiau kaip kas dvejus metus, bando pasirengimo valdyti riziką planuose sukurtų procedūrų, skirtų užkirsti kelią elektros energijos sektoriaus krizei, įskaitant dalijimosi informacija ir bendradarbiavimo mechanizmus, veiksmingumą ir atlieka elektros energijos sektoriaus krizių modeliavimą.

IV SKYRIUS

IŠANKSTINIS PERSPĖJIMAS IR ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIAUS KRIZĖ

PIRMASIS SKIRSNIS

IŠANKSTINIS PERSPĖJIMAS

23. Išankstinis perspėjimas skelbiamas, kai Energetikos ministerija, gavusi konkrečios ir patikimos informacijos, nusprendžia, kad gali įvykti elektros energetikos sektoriaus krizė.

24. Išankstinį perspėjimą skelbia Energetikos ministerija šiais atvejais:

24.1. PSO ar STO Energetikos ministerijai pateikia informaciją, kuri gali būti priežastis skelbti išankstinį perspėjimą;

24.2. elektros energijos biržos operatorius Energetikos ministerijai pateikia informaciją apie galimas grėsmes elektros energijos tiekimo saugumui Lietuvoje, kuri gali būti priežastis skelbti išankstinį perspėjimą;

24.3. Taryba Energetikos ministerijai pateikia informaciją, kuri gali būti priežastis skelbti išankstinį perspėjimą;

24.4. kita valstybė narė Energetikos ministerijai pateikia informaciją apie galimas grėsmes elektros energijos tiekimo saugumui Europos Sąjungoje, kuri gali būti priežastis skelbti išankstinį perspėjimą;

24.5. bet kuriuo kitu atveju, kai Energetikos ministerija nustato elektros energetikos sektoriaus krizės grėsmę.

25. Energetikos ministerija, paskelbusi išankstinį perspėjimą, nedelsdama informuoja Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentą prie Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos Respublikos Vyriausybę, Europos Komisiją, to paties regiono valstybių narių kompetentingas institucijas ir, jeigu valstybės narės nėra tame pačiame regione, tiesiogiai sujungtų valstybių narių kompetentingas institucijas.

26. Paskelbus išankstinį perspėjimą taikomos Plane numatytos priemonės.

27. Energetikos ministerija, paskelbusi išankstinį perspėjimą, Aprašo 25 punkte nurodytiems subjektams pateikia informaciją apie galimos elektros energetikos sektoriaus krizės priežastis, planuojamas arba vykdomas priemonės, kuriomis siekiama užkirsti kelią elektros energetikos sektoriaus krizei, taip pat nurodo, ar gali reikėti pagalbos iš kitų valstybių narių, ir galimą vykdomų priemonių poveikį elektros energetikos vidaus rinkai.

28. Energetikos ministerija, paskelbusi išankstinį perspėjimą, vertina būtinybę skelbti ekstremaliąją situaciją.

29. Nustačiusi Civilinės saugos įstatymo 26 straipsnio 1 dalyje įtvirtintus ekstremaliosios situacijos požymius, Energetikos ministerija inicijuoja ekstremaliosios situacijos paskelbimą.

ANTRASIS SKIRSNIS

ELEKTROS ENERGETIKOS SEKTORIAUS KRIZĖ

30. Elektros energetikos sektoriaus krizė yra ekstremalioji situacija, kuriai esant ekstremalioji energetikos padėtis susiklosto elektros energetikos sektoriuje (toliau – ekstremalioji situacija).

31. Ekstremaliosios situacijos paskelbimo pagrindas gali būti:

31.1. karo padėties paskelbimas;

31.2. nepaprastosios padėties paskelbimas;

31.3. karo padėtis, karo veiksmai ar nepaprastoji padėtis kaimyninėse šalyse;

31.4. ekstremalioji energetikos padėtis kaimyninėse šalyse;

31.5. ekonominės blokados;

- 31.6. didelės avarijos ar katastrofos energetikos objektuose;
- 31.7. energijos išteklių ar energijos tiekimo sutrikimai dėl priežasčių, nepriklausančių nuo energetikos įmonių veiklos;
- 31.8. kiti ekstremalieji įvykiai, atitinkantys ekstremaliosios situacijos požymius.
32. Ekstremaliosios situacijos paskelbimą inicijuoja Energetikos ministerija šiais atvejais:
- 32.1. PSO ar STO Energetikos ministerijai pateikia informaciją, kuri gali būti priežastimi skelbti ekstremaliąją situaciją;
- 32.2. elektros energijos biržos operatorius Energetikos ministerijai pateikia informaciją apie galimas grėsmes elektros energijos tiekimo saugumui Lietuvoje, kuri gali būti priežastimi skelbti ekstremaliąją situaciją;
- 32.3. Taryba Energetikos ministerijai pateikia informaciją, kuri gali būti priežastimi skelbti ekstremaliąją situaciją;
- 32.4. kita valstybė narė Energetikos ministerijai pateikia informaciją apie galimas grėsmes elektros energijos tiekimo saugumui Europos Sąjungoje, kuri gali būti priežastimi skelbti ekstremaliąją situaciją;
- 32.5. bet kuriuo kitu atveju, kai Energetikos ministerija nustato Energetikos įstatymo 2 straipsnio 5 dalyje įtvirtintus ekstremaliosios energetikos padėties, Civilinės saugos įstatymo 26 straipsnio 1 dalyje įtvirtintus ekstremaliosios situacijos ir (ar) Reglamento (ES) 2019/941 2 straipsnio 9 punkte įtvirtintus elektros energetikos sektoriaus krizės požymius.
33. Informaciją apie gresiančią ar įvykusią ekstremaliąją situaciją Energetikos ministerijai teikia PSO ir STO. Teikiant informaciją, turi būti nurodomos priežastys, dėl kurių pablogėjo elektros energijos tiekimo padėtis, ekstremaliosios situacijos paskelbimo pagrindas, planuojamos arba vykdomos priemonės, kuriomis siekiama sušvelninti ekstremaliąją situaciją, ir bet kokios pagalbos iš kitų valstybių narių poreikis.
34. Įvertinusi PSO ir (ar) STO pateiktą informaciją, Energetikos ministerija inicijuoja ekstremaliosios situacijos paskelbimą.
35. Valstybės lygio ekstremaliąją situaciją skelbia Vyriausybė Energetikos įstatymo 33 straipsnio nustatyta tvarka.
36. Paskelbus ekstremaliąją situaciją, Energetikos ministerija nedelsdama apie tai informuoja to paties regiono valstybių narių kompetentingas institucijas ir, jei valstybės narės nėra tame pačiame regione, tiesiogiai sujungtų valstybių narių kompetentingas institucijas, Komisiją ir pateikia joms Aprašo 33 punkte nurodytą informaciją.
37. Paskelbus ekstremaliąją situaciją, PSO ir STO Energetikos ministerijos nustatytu periodiškumu teikia Energetikos ministerijai atnaujintą informaciją apie elektros energijos tiekimo situaciją.
38. Paskelbus ekstremaliąją situaciją taikomos Plane, Energetikos įstatyme, Civilinės saugos įstatyme, Valstybiname ekstremaliųjų situacijų valdymo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. spalio 20 d. nutarimu Nr. 1503 „Dėl Valstybinio ekstremaliųjų situacijų valdymo plano patvirtinimo“, Vartotojų aprūpinimo energija ir (ar) energijos ištekliais esant ekstremaliai energetikos padėčiai tvarkoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 13 d. nutarimu Nr. 12 „Dėl Vartotojų aprūpinimo energija ir (ar) energijos ištekliais esant ekstremaliai energetikos padėčiai tvarkos patvirtinimo“, Energetikos ministerijos ekstremaliųjų situacijų valdymo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. kovo 13 d. įsakymu Nr. 1-47 „Dėl Energetikos ministerijos ekstremaliųjų situacijų valdymo plano patvirtinimo“, ir kituose ekstremaliųjų situacijų valdymą reguliuojančiuose teisės aktuose nustatytos priemonės.
39. Energetikos ministerijai pateikus Vyriausybei informaciją apie elektros energijos tiekimo stabilizavimą, Vyriausybė priima sprendimą dėl ekstremaliosios situacijos atšaukimo.
40. Pasibaigus ekstremaliajai situacijai, Energetikos ministerija, pasikonsultavusi su Taryba, nedelsdama, bet ne vėliau kaip per tris mėnesius po to, kai Vyriausybė paskelbia ekstremaliosios situacijos pabaigą, pateikia Elektros energetikos sektoriaus veiklos

koordinavimo grupei ir Komisijai *ex post* vertinimo ataskaitą. Informacija, kuri turi būti pateikta *ex post* vertinimo ataskaitoje, nurodyta Reglamento (ES) 2019/941 17 straipsnio 2 dalyje.

41. Energetikos ministerija *ex post* vertinimo rezultatus pristato Elektros energetikos sektoriaus veiklos koordinavimo grupės posėdyje. Rezultatai turi būti įvertinami atnaujinant Planą.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

42. Nustatytas procedūras atsakingos institucijos įgyvendina vadovaudamosi teisės aktais, susijusiais su konfidencialios informacijos tvarkymu ir procesais. Jei, vadovaujantis šiais teisės aktais, informacija neatskleidžiama, kompetentinga institucija, gavusi prašymą, gali pateikti nekonfidencialią tokios informacijos santrauką.

43. Visi subjektai, gaunantys konfidencialią informaciją, užtikrina neskelbtinos informacijos konfidencialumą.
